

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง
อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

Factors Affecting Quality of Life of the Elderly in Kham Rieng Subdistrict Municipality

Kantharawichai District Mahasarakham Province.

ทวิมนัย อุดชาชน¹ และเสาวลักษณ์ โกศลกิตติอมพร²

Taweemanai Udchachone¹ and Saowalak Kosonkittiumporn²

¹นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3}อาจารย์ ประจำหลักสูตรสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹Master Student of Public Administration Program Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

^{2,3}Lecturer from the Faculty of Political Science and Public Administration Rajabhat Mahasarakham University

Corresponding Author Email: Watcharachaisutto2556@gmail.com

Received: 2 July 2022

Revised: 17 July 2022

Accepted: 21 July 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม 2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ มีกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุ จำนวน 255 คน ที่มาจากการคำนวณโดยใช้สูตรของทาโร ยามาเน่ และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์หาค่าคุณลักษณะเชิงเส้น ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) 2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ด้านการส่งเสริมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ด้านเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง โดยค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .759 สามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรได้ ร้อยละ 57.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมอาชีพให้ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม ควรพาคณะกรรมการผู้สูงอายุไปศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ควรรณรงค์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ ควรจัดตั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านจิตใจของผู้สูงอายุ มีกิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ ตลอดจนการตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุ

คำสำคัญ: ปัจจัยที่ส่งผล, คุณภาพชีวิต, ผู้สูงอายุ

Abstract

This research consists of purposes were 1. to study the quality of life of the elderly in Kham Rieng Sub-district Municipality, Kantharawichai District. Mahasarakham Province 2. to study the factors affecting the quality of life of the elderly in Kham Rieng Sub-District Municipality, Kantharawichai District and 3. to study the recommendations on the improvement of the quality of life of the elderly in Kham Rieng Sub-District

Municipality, Kantharawichai District. Mahasarakham Province. is a quantitative research. The instrument for collecting data was using a 5-level estimation questionnaire. The sample was 255 elderly people, calculated by using Taro Yamane's formula and using a simple random sampling method. The statistics used in the data analysis were percentage, mean, frequency, standard deviation. and linear regression multiple analysis. The results of the research showed that 1) the quality of life of the elderly in Kham Rieng Sub-District Municipality, Kantharawichai District Mahasarakham Province Overall, it was at a high level ($\bar{x} = 3.59$) 2) Factors affecting the quality of life of the elderly in Kham Rieng Sub-District Municipality, Kantharawichai District. Mahasarakham Province, including promotion from local government organizations Self-care for the elderly strong social network The multiple correlation coefficient of .759 can jointly explain the variation of 57.70 percent with statistical significance at the .05 level and 3) recommendations on the improvement of the quality of life of the elderly in Kham Rieng Sub-district Municipality. Kantharawichai District Mahasarakham Province, including local government organizations should promote careers for the elderly as appropriate Should take the elders committee on a study tour of successful groups. to create a knowledge exchange network Should campaign for community participation in organizing activities with the elderly. A group should be set up for the mental development of the elderly, providing recreational activities, exercise, socializing, and health check-ups for the elderly.

Keywords: Factors Affecting, Quality of Life, Elderly

บทนำ

ในปี 2565 ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปในประเทศไทยจะขยับสัดส่วนเป็นร้อยละ 20 ของประชากรทั้งประเทศ นั้นหมายถึงประชากร 1 ใน 5 คือผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่องค์การอนามัยโลก (WHO) และสหประชาชาติกำหนดสังคมที่มีผู้สูงอายุมากกว่าร้อยละ 20 ขึ้นไป ถือเป็น “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” ปัจจุบันผู้สูงอายุในประเทศไทยมีประมาณ 11.8 ล้านคน จากประชากรกว่า 66 ล้านคน หรือร้อยละ 17.9 ประเทศไทย รัฐบาลประกาศให้ “สังคมผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ” และขับเคลื่อนตั้งแต่วันที่ 11 ธ.ค. 2561 มีแผนปฏิบัติการผู้สูงอายุแห่งชาติครอบคลุมทั้งกลุ่มก่อนวัยสูงอายุ (25-59 ปี) เน้นเตรียมการสู่การเป็นผู้สูงอายุอย่างมีคุณภาพ การให้ความสำคัญกับการออม การปรับสิ่งแวดล้อมให้สอดคล้องกับสภาพผู้สูงอายุ รวมถึงการปรับเปลี่ยนทัศนคติไม่มองผู้สูงอายุเป็นภาระ ส่วนผู้สูงอายุ 60 ปีขึ้นไป ประเทศไทยจะมีสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปสูงขึ้น 20% หรือประมาณ 14 ล้านคน จากจำนวนประชากรประมาณ 66 ล้านคน และในอีก 12 ปีข้างหน้า หรือปี 2576 ประเทศไทยจะเป็น “สังคมสูงวัยระดับสุดยอด” โดยสัดส่วนประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไป จะสูงถึง 28% และประชากรอายุ 65 ปีขึ้นไปสูงถึง 20% ขณะที่ประชากรที่เกิดระหว่างปี 2506-2526 กำลังจะกลายเป็นผู้สูงอายุ ปรากฏการณ์ “อัตราการเกิดที่ลดลงและผู้คนมีอายุยาวขึ้น” เกิดขึ้นทั่วโลก กำลังส่งผลกระทบอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นที่ทราบกันดีว่าการเข้าสู่สังคมสูงอายุนั้น จะเป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาประเทศในอนาคตเพราะรัฐบาลมีภาระจะต้องดูแลผู้สูงอายุมากขึ้น ขณะเดียวกันความสามารถในการแข่งขันของประเทศก็จะลดลง เมื่อประชากรในวัยทำงานลดลงไป (สุจิตรา พิทยานรเศรษฐ์, 2565)

จากการเพิ่มจำนวนประชากรผู้สูงอายุที่เพิ่มขึ้นทุกปีอย่างชัดเจนทำให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ตระหนักถึงความสำคัญของการเตรียมความพร้อมและให้ความสำคัญกับความต้องการและการสนับสนุนแก่ผู้สูงอายุในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมสุขภาพ จิตใจ สังคม รายได้ การทำงานการดำรงชีวิตประจำวัน ความสัมพันธ์ในชุมชนและครอบครัว ทั้งนี้ปัญหาผู้สูงอายุไม่ได้

ขึ้นอยู่กับจำนวนผู้สูงอายุที่เพิ่มมากขึ้นอย่างเดียวนั้นแต่ยังขึ้นอยู่กับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอีกด้วย เพราะวัยสูงอายุเป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้าน ร่างกาย อารมณ์ จิตใจและสังคม การเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกายนั้นอันเป็นผลมาจากความสามารถในการทำงาน ทำหน้าที่ของผู้สูงอายุลดน้อยลงซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านต่าง ๆ ตามมา เช่น การเปลี่ยนแปลงของระบบกล้ามเนื้อ กระดูก การสื่อสาร การได้ยิน การมองเห็น ไม่กระฉับกระเฉง เคลื่อนไหวช้าลง ทรงตัวไม่ดี การเปลี่ยนแปลงด้านประสาทสัมผัส รับรู้กลิ่นรสลดลง การเปลี่ยนแปลงของระบบทางเดินอาหาร การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์และจิตใจเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงในด้านครอบครัวและสังคม พบว่า ผู้สูงอายุจะลดบทบาทจากการเป็นหัวหน้าครอบครัวกลับเป็นผู้ที่ต้องได้รับการดูแล เลี้ยงดูจากบุตรหลาน และบางคนอาจถูกทอดทิ้งให้อยู่ตามลำพังเนื่องจากวัยแรงงานต้องย้ายถิ่นฐานที่ทำงานไปอยู่ในสถานที่ไกลจากบ้านไม่ว่าจะในสังคมไทยหรือสังคมต่างชาติทั่วโลก จะพบได้ว่าสังคมไม่ได้ให้ความสำคัญกับผู้สูงอายุและมีการทอดทิ้งผู้สูงอายุกันมาก (ภุชญา เทพศิริ, 2555, น.2-3) และผู้สูงอายุมีปัญหาด้านสุขภาพเนื่องจากเป็นความชรา เซลล์ เนื้อเยื่อวัยต่าง ๆ เสื่อมลงตามธรรมชาติทำให้เกิดการเสื่อมของอวัยวะต่าง ๆ พบว่า ประชากรผู้สูงอายุในประเทศไทยมีความต้องการช่วยเหลือจากญาติพี่น้อง หรือคนดูแล คิดเป็นร้อยละ 22.00 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีโรคที่มักพบในผู้สูงอายุ ได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจโรคหลอดเลือดสมอง โรคมะเร็ง อัมพฤกษ์/อัมพาต เป็นต้น (สำนักงานสำรวจสุขภาพประชาชนไทย, 2551)

เทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีการดำเนินงานการดูแลผู้สูงอายุในเขตเทศบาลอย่างทั่วถึง โดยกำหนดจ่ายเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุตามกำหนดระยะเวลาจากผลการศึกษาพบว่า โครงสร้างประชากรในปี พ.ศ. 2565 มีผู้สูงอายุคิดเป็นร้อยละ 30 ของประชากรทั้งหมด และพบว่ายังพบปัญหาดังนี้ ปัญหาทางด้านสุขภาพที่เกี่ยวกับความเจ็บป่วยทางร่างกาย ผู้สูงอายุส่วนมากมักมีปัญหาสุขภาพในช่องปาก คือ ฟันแท้เหลือน้อยลงเพราะการดูแลสุขภาพในช่องอาหารส่งผลให้ร่างกายขาดสารอาหารและมีน้ำหนักตัวต่ำกว่าเกณฑ์มาตรฐาน นอกจากนี้ปัญหาสุขภาพของผู้สูงอายุที่พบได้มาก คือ อาการปวดข้อและปวดหลังเรื้อรัง ส่วนโรคที่ไม่ติดต่อแต่เป็นโรคเรื้อรังที่พบมากได้แก่ โรคเบาหวาน โรคความดันโลหิตสูง โรคหัวใจและหลอดเลือด โรคหลอดเลือดอุดตันเรื้อรัง เป็นต้น ปัญหาสุขภาพที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสมองที่สำคัญของผู้สูงอายุอีกอย่างคือ โรคสมองเสื่อมทำให้เกิดอาการหลงลืม การที่จะทำให้ผู้สูงอายุมีสุขภาพที่ดีได้นั้นต้องอาศัยการปรับวิถีชีวิต พฤติกรรมสุขภาพ ปัจจัยสิ่งแวดล้อมที่ถูกสุขลักษณะและการดูแลผู้สูงอายุอย่างถูกต้องและเข้าใจในธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงของผู้สูงอายุ (เทศบาลตำบลขามเรียง, 2565)

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้นการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุให้มีสุขภาพกายและจิตใจที่แข็งแรง ข้อเสนอแนะที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ซึ่งจะช่วยให้บรรลุเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

1.1 ประชากร ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 703 คน (เทศบาลตำบลขามเรียง, 2565)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 255 คน โดยผู้วิจัยทำการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของ (Yamane, 1973, p. 727) และใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย

2. เครื่องมือในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยข้อคำถามได้ครอบคลุมถึงวัตถุประสงค์ที่ต้องการวิจัย ดังนี้ ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open Ended) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาหาคุณภาพของเครื่องมือ ได้แก่ 1) นำแบบสอบถามพบที่ปรึกษาและดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำ 2) นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอนำเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหาโดยหาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์กับข้อคำถาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) พบว่ามีค่า IOC = 1.00 และ 3) การทดลองใช้เครื่องมือกับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 42 ชุด ซึ่งผลการประเมินมีอำนาจจำแนกระหว่าง .249 - .810 และหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีของ Cronbach (1951, p.274; อ้างในบุญชม ศรีสะอาด, 2558) ซึ่งผลการประเมินค่าความเชื่อมั่นมีค่าความเชื่อมั่น 0.915

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการนำข้อมูลที่ได้จากการแจกแบบสอบถามมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมทางสถิติทางการวิจัย

5. สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ใช้การวิเคราะห์แจกแจงความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) การวิเคราะห์ระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์พหุคูณถดถอยเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) ด้วยวิธี Stepwise

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถจำแนกผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. การศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำแนกได้ตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม	$\bar{x}$	S.D.	ระดับคุณภาพชีวิต	ลำดับ
1. ด้านร่างกาย	3.65	0.59	มาก	1
2. ด้านจิตใจ	3.60	0.59	มาก	2
3. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	3.56	0.55	มาก	3
4. ด้านสิ่งแวดล้อม	3.54	0.60	มาก	4
โดยรวม	3.59	0.58	มาก	-

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.65$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.60$) ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม ($\bar{x} = 3.56$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.54$) ตามลำดับ

2. การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม สามารถจำแนกได้ตามตาราง 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ตัวแปรอิสระ	B	S.E.	Beta	t	Sig.
a ค่าคงที่ (Constant)	1.214	.158	-	7.703	.000
1. ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากองค์กรปกครองท้องถิ่น (X_5)	.415	.030	.638	13.656	.000*
2. ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ (X_4)	.168	.040	.193	4.257	.000*
3. ปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง (X_1)	.064	.032	.092	2.013	.045*

$R = .759$ $R^2 = .577$ หมายถึง * มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากองค์กรปกครองท้องถิ่น (X_5) (Beta = .638) ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ (X_4) (Beta = .193) และปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง (X_1) (Beta = .092) โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 57.70 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 1.214 + 0.415 (X_5) + 0.168 (X_4) + 0.064 (X_1)$ และสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = 0.638 (X_5) + 0.193 (X_4) + 0.092 (X_1)$

3. การศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม

ผลการวิจัยพบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม ควรพาคณะกรรมการผู้สูงอายุไปศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ควรรณรงค์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ ควรจัดตั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านจิตใจของผู้สูงอายุมีกิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ ตลอดจนการตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านร่างกาย ($\bar{x} = 3.65$) ด้านจิตใจ ($\bar{x} = 3.60$) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ($\bar{x} = 3.56$) และด้านสิ่งแวดล้อม ($\bar{x} = 3.54$) ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ได้แก่ ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (X_5) (Beta = .638) ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ (X_4) (Beta = .193) และปัจจัยด้านเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง (X_1) (Beta = .092) โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัวแปรร่วมกันพยากรณ์คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (Y) ได้ร้อยละ 57.70 สามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ $\hat{Y} = 1.214 + 0.415 (X_5) + 0.168 (X_4) + 0.064 (X_1)$ และสมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ $\hat{Z} = 0.638 (X_5) + 0.193 (X_4) + 0.092 (X_1)$

3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียงอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมอาชีพให้แก่ผู้สูงอายุตามความเหมาะสม ควรพาคณะกรรมการผู้สูงอายุไปศึกษาดูงานกลุ่มที่ประสบความสำเร็จ เพื่อสร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ควรรณรงค์การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้สูงอายุ ควรจัดตั้งกลุ่มเพื่อพัฒนาด้านจิตใจของผู้สูงอายุมีกิจกรรมนันทนาการ ออกกำลังกาย พบปะสังสรรค์ ตลอดจนการตรวจสุขภาพของผู้สูงอายุ

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ไม่เป็นไปตามสมมติฐานในการวิจัย อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบลขามเรียงร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล มีการจัดกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้พบปะทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจนการอบรมให้ความรู้เรื่องการเตรียมพร้อมเมื่อเข้าสู่วัย

ผู้สูงอายุ การเตรียมความพร้อมด้านการเปลี่ยนแปลงทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้ผู้สูงอายุได้รับคำแนะนำในการดูแลสุขภาพอย่างเหมาะสม สอดคล้องกับอัญริช สารกัลป์ยะ (2564) ได้วิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับนิธิภัทร ชิดานนท์ (2563) ได้วิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านสภาพสังคม และด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับเจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา พบว่า ผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลาคุณภาพชีวิตในองค์ประกอบด้านสังคม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสุขภาพ และด้านจิตใจอยู่ในระดับสูง สอดคล้องกับจิรัชยา เคล้าดี และคณะ (2560, น.27) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดนครราชสีมา พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับสุวิทย์ งอกศรี (2560) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ภาพรวมระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อยู่ในระดับมาก

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ (1) เครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง 2) การดูแลจากคนในครอบครัว 3) การส่งเสริมจากกลุ่มชุมชน 4) การดูแลตนเองของผู้สูงอายุ และ 5) การส่งเสริมจากองค์กรปกครองท้องถิ่น พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ได้แก่ ปัจจัยด้าน การส่งเสริมจากองค์กรปกครองท้องถิ่น ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ ปัจจัยด้านเครือข่าย ทางสังคมที่เข้มแข็ง ผู้วิจัยอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ปัจจัยด้านการส่งเสริมจากองค์กรปกครองท้องถิ่นส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า เทศบาลตำบลขามเรียงนโยบายเชิงรุกในการออกเยี่ยมบ้านผู้สูงอายุ และสนับสนุนให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมต่าง ๆ และมีการฝึกอาชีพอย่างเหมาะสม ส่งเสริมให้ชุมชนมีการจัดกิจกรรมการออกกำลังกาย กิจกรรมนันทนาการ ตลอดจนการส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีบทบาทในการจัดงานบุญประเพณีในท้องถิ่น มีการจัดอบรมเรื่องการดูแลสุขภาพร่างกาย และอารมณ์ให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข สอดคล้องกับพนัสนิภา บุญจริง (2557) ได้กล่าวว่า ปัจจัยแห่งความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุของผู้สูงอายุ คือ การมีผู้นำชุมชนที่มุ่งมั่น เข้มแข็ง และมีความรู้ความเข้าใจกิจกรรม ประกอบกับการสนับสนุนทรัพยากรจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง ทั้งนี้แนวทางสำคัญที่ทำให้ประสบความสำเร็จ คือ เน้นการทำกิจกรรมร่วมกันของสมาชิกมากกว่ารูปแบบที่มีขั้นตอนยุ่งยาก การจัดตั้งและบริหารชมรมต้องมีความยืดหยุ่น มีสมาชิกที่หลากหลาย องค์กรทุกภาคส่วนให้การสนับสนุน และชุมชนมีความเข้าใจและเห็นคุณค่าของการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

2.2 ปัจจัยด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า การดูแลตนเองของผู้สูงอายุที่ทำให้มีแนวโน้มมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างปกติสุข เช่น การเลือกบริโภคอาหารที่เหมาะสมกับสภาพร่างกาย การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ หลีกเลี่ยงเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หมั่นตรวจเช็คสุขภาพของตนเอง การฝึกสมาธิ เป็นต้น ดังนั้นการดูแลตนเองจึงส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ สอดคล้องกับบริณทรรวสา ภัทรพรวัชรสิน และปริญา หุ่นโพธิ์ (2560, น.1520) ได้ทำการวิจัยเรื่องแนวทางพฤติกรรมความสามารถของผู้สูงอายุในการดูแลตนเองทางด้านร่างกายและจิตใจ อำเภอเมืองจังหวัดปทุมธานี พบว่า มีการให้ความสำคัญกับการออกกำลังกาย และรับประทานอาหารอย่างถูกต้องตามหลักโภชนาการ รวมไปถึงผู้สูงอายุมีการตรวจสุขภาพอย่างสม่ำเสมอ พฤติกรรมการดูแลสุขภาพตนเองด้านจิตใจของผู้สูงอายุ มีการการรับมือกับความเครียด

โดยการปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นในสังคม การพบปะหรือมีกิจกรรมที่ทำร่วมกันอย่างกิจกรรมนันทนาการต่าง ๆ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากทางเทศบาลมีการจัดสร้างสวนสาธารณะเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและสุขภาพของผู้สูงอายุให้ดีขึ้นด้วย

2.3 ปัจจัยเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็งส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า การรวมกลุ่มของผู้สูงอายุทำให้ตนเองมีความเข้าใจในบริบทของผู้สูงอายุด้วยกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดและทำกิจกรรมร่วมกัน ตลอดจน การศึกษาดูงานระหว่างเครือข่ายผู้สูงอายุ เช่น การจัดตั้งชมรมผู้สูงอายุ การฝึกอาชีพ การสนับสนุนการศึกษาดูงานกับเครือข่ายต่าง ๆ จะช่วยให้การเรียนรู้และนำแนวคิดมาพัฒนาตนเองส่งผลต่อคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับกุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ และวรากร เกรียงไกรศักดิ์ (2560, น.81-92) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ พบว่า การดำเนินงานต้องดำเนินการภายใต้การความร่วมมือจากภาคีเครือข่าย ผ่านการจัดการระบบการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุในชุมชน โดยมีกลไกการดำเนินงานคือระบบ บริหารจัดการชมรมผู้สูงอายุ และการดำเนินการอย่างมีส่วนร่วม โดยมีแกนนำผู้สูงอายุและผู้สูงอายุจิตอาสาในชุมชนเป็นกลไกด้านทรัพยากรบุคคลที่สำคัญ สอดคล้องกับอัมราภรณ์ ภูระยา และชนิษฐา นันทบุตร (2562) ได้ทำการวิจัยเรื่องศักยภาพของชุมชนในการดูแล ผู้สูงอายุ พบว่า การสร้างเครือข่าย การใช้กระบวนการศึกษา ข้อมูลชุมชนแบบมีส่วนร่วม การใช้กระบวนการประชาคม การจัดเวทีพูดคุย แสวงหาข้อสังเกตร่วมกันในพื้นที่การพัฒนาศักยภาพ สอดคล้องกับวริยา จันทร์ขำ (2558) ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลท่างาม อำเภอมัญจาคีรี จังหวัดสกลนคร พบว่า การดูแลผู้สูงอายุเพื่อสร้างชุมชนจัดการตนเอง คือ การมีส่วนร่วมคิด ร่วมทำร่วมรับผลประโยชน์ แก้ไขปัญหาโดยใช้ภาคีเครือข่ายสร้างความมีจิตสาธารณะ เพื่อพัฒนาศักยภาพการดูแลสุขภาพ พัฒนาสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพชุมชน จัดระบบบริการสุขภาพ ใช้ระบบฐานข้อมูลตำบล บูรณาการทุนและศักยภาพทางสังคมภายในและภายนอกพื้นที่

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1.1 ด้านเครือข่ายทางสังคมที่เข้มแข็ง องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรบูรณาการร่วมกับชุมชนในการจัดกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมประเพณีวัฒนธรรมท้องถิ่น การรวมกลุ่มอาชีพ โดยให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมและมีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตลอดจนส่งเสริมให้มีอาสาสมัครจิตอาสาในการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

1.2 ด้านการดูแลจากคนในครอบครัว องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารในการดูแลผู้สูงอายุ การรณรงค์การให้ความสำคัญกับการดูแลผู้สูงอายุกับสมาชิกในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องโภชนาการอาหาร ควรจัดอาหารที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุและรับประทานอาหารร่วมกันเพื่อสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว การเสริมสร้างความรู้สึกรักคุณค่าของผู้สูงอายุให้มากขึ้น เช่น การไปแสดงความเคารพเนื่องในวันพ่อ วันแม่ การรดน้ำดำหัวในวันสงกรานต์ เป็นต้น

1.3 ด้านการส่งเสริมจากกลุ่มชุมชน องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน ควรมีการจัดตั้งกองทุนการสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อช่วยเหลือทางการเงินเมื่อประสบปัญหา ร่วมจัดตั้งการบริจาคเงินเพื่อช่วยเหลือผู้สูงอายุที่ขาดแคลนในชุมชน

1.4 ด้านการดูแลตนเองของผู้สูงอายุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องบูรณาการร่วมกับโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในการจัดอบรมหลักสูตรการดูแลผู้สูงอายุให้แก่ผู้สูงอายุและประชาชนผู้สนใจ ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

1.5 ด้านการส่งเสริมจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรสนับสนุนให้มีการพัฒนาชมรมผู้สูงอายุ ประจำตำบล มีการจัดกิจกรรมที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุ มีการออกกำลังกาย ฝึกอาชีพ มีการพาผู้สูงอายุไปศึกษาดูงานนอกสถานที่ เพื่อดูแลทางด้านจิตใจของผู้สูงอายุ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาแนวทางการดูแลผู้สูงอายุในครอบครัวของประชาชนเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เช่น ด้านโภชนาการ การกำหนดกิจกรรมที่เหมาะสมและสร้างการมีส่วนร่วมกับผู้สูงอายุ เพื่อกำหนดพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างเหมาะสม และมีความสุข

2.2 ควรศึกษาการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมแก่ผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้ผู้สูงอายุสามารถใช้ชีวิตด้วยความปลอดภัย

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ สำเร็จลุล่วงลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จาก รองศาสตราจารย์ ดร.เสาวลักษณ์ โกศลกิตติอัมพร อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.สัญญา เคนาภูมิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อคิดเห็น รวมทั้งคณาจารย์หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ ขอขอบพระคุณนายกเทศมนตรีขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่ให้ความอนุเคราะห์อำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัย และขอขอบพระคุณผู้สูงอายุทุกท่านที่กรุณาตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ครอบครัวญาติพี่น้องทุกคน ที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมาประโยชน์จากงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ บิดา - มารดา ตลอดจน บุรพจารย์ทุกท่านที่ได้ประศาสน์การศึกษาแก่ผู้วิจัย

เอกสารอ้างอิง

- กุลวดี โรจน์ไพศาลกิจ และวรากร เกรียงไกรศักดิ์. (2560). การพัฒนาแนวทางการดำเนินงานของชุมชนในการพัฒนาสุขภาพผู้สูงอายุ. *วารสารสมาคมนักวิจัย*, 22(1), 81-97
- เจษฎา นกน้อย และวรรณภรณ์ บริพันธ์ (2560). คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในจังหวัดสงขลา. *วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์*, 9(3), 94-105
- เทศบาลตำบลขามเรียง. (2565). *บริบทเทศบาลตำบลขามเรียง*. มหาสารคาม: เทศบาลตำบลขามเรียง
- นิธิภัทร ชิตานนท์. (2563). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- บุญชม ศรีสะอาด. (2558). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุริยาสาน
- พนัสนิภา บุญจรัส. (2557). การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานชมรมผู้สูงอายุ ตำบลธาตุน้อย อำเภอเขื่องใน จังหวัดอุบลราชธานี. *วารสารเทคโนโลยีภาคใต้*, 8(2)
- ภูริชญา เทพศิริ. (2555). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในตำบลทองหลาง อำเภอบ้านนา จังหวัดนครนายก*. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกริก
- รินทร์วสา ภัทร์พรวัชรสิน และปริญญา หุ่นโพธิ์. (2560). แนวทางพฤติกรรมความสามารถของผู้สูงอายุในการดูแลตนเองทางด้านการร่างกายและจิตใจ อำเภอเมือง จังหวัดปทุมธานี. *การประชุมวิชาการมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 9 "ราชชมงคลสร้างสรรค์นวัตกรรมที่ยั่งยืนสู่ประเทศไทย 4.0"*. นครปฐม: สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
- วริยา จันทรขำ. (2558). รูปแบบการดูแลผู้สูงอายุโดยชุมชนท้องถิ่นจัดการตนเองกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลท่าช้าง อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี. *วารสารวิจัยเพื่อการพัฒนาเชิงพื้นที่*, 7(3)

- สุจิตรา พิทยานรเศรษฐ์. (2565). จับตาปี 2565 ไทยสู่ “สังคมผู้สูงอายุโดยสมบูรณ์” เปลี่ยน “ภาระ” เป็น “พลัง”. สืบค้นเมื่อ 15 มีนาคม 2565, จาก <https://www.thairath.co.th/news/local/2277535>
- สุวิทย์ กองศรี. (2560). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองเตา อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา
- อัญรัช สาริกัลป์ยะ. (2564). *คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตภาษีเจริญกรุงเทพมหานคร*. *วารสารการวิจัยการบริหารการพัฒนา*, 11(1)
- อัมราภรณ์ ภู ระย้า และชนิษฐา นันทบุตร. (2562). ศักยภาพของชุมชนในการดูแลผู้สูงอายุ. *การพยาบาลและการดูแลสุขภาพ*, 37(1), 22-31

Taro Yamane. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis*. 3rdEd. New York. Harper and Row Publications